

بررسی رابطه امید به کار و انگیزش تحصیلی با فرسودگی

آسیه عجم اکرامی^{۱*}، طاهره رضایی^۱، علی اصغر بیانی^۲

۱- دانشگاه آزاد اسلامی واحد آزادشهر - دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی - کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی درسی.

۲- دانشگاه آزاد اسلامی واحد آزادشهر - دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی - دانشیار.

تاریخ دریافت: ۱۳۹۲/۱۲/۱۹، تاریخ پذیرش: ۱۳۹۳/۳/۱۱

چکیده

مقدمه: فرسودگی تحصیلی ناشی از خستگی ذهنی و بی‌علاقه‌گی دانشجویان نسبت به تحصیل است که خود تحت تأثیر عوامل مختلفی می‌باشد. امید به کار و انگیزش تحصیلی از عوامل مؤثر بر تعدیل این متغیر در بین دانشجویان محسوب می‌گردند. هدف از این پژوهش بررسی رابطه امید به کار و انگیزش تحصیلی با فرسودگی تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شاهرود می‌باشد.

مواد و روش‌ها: روش تحقیق مورد استفاده از نوع کاربردی و از لحاظ روش از نوع تحقیقات همبستگی است که در زمره تحقیقات غیرآزمایشی قرار می‌گیرد. با استفاده از جدول کریستی مورگان ۲۹۱ دانشجو به صورت تصادفی ساده انتخاب شدند. ابزار مورد استفاده سه پرسشنامه استاندارد امید به کار اسنایدر، پرسشنامه انگیزش تحصیلی والرند (AMS-HS28) و پرسشنامه فرسودگی تحصیلی برسو بود. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از آزمون تی مستقل و رگرسیون گام به گام صورت گرفت.

نتایج: بین متغیرهای امید به کار و انگیزش تحصیلی با فرسودگی تحصیلی ارتباط معناداری به دست آمد و مشخص شد به ازای یک واحد افزایش در امید به کار معادل ۰/۰۲۸ از فرسودگی تحصیلی کاسته می‌شود و بین انگیزش تحصیلی و فرسودگی تحصیلی رابطه معکوس به دست آمد. نتیجه‌گیری: تعادل بین بازار کار و پذیرش دانشجویان در رشته‌های مورد نیاز می‌تواند امید به کار و انگیزش تحصیلی را در دانشجویان افزایش داده و موجب عملکرد تحصیلی بهتر و کاهش فرسودگی تحصیلی در دانشجویان شود.

واژه‌های کلیدی: فرسودگی تحصیلی، انگیزش تحصیلی، امید به کار.

*نویسنده مسئول: شاهرود - دانشگاه علوم پزشکی - خدمات آموزشی دانشجویان، تلفن: ۰۲۳-۳۲۳۹۵۰۵۴. Email: Asiyehajam_1356@yahoo.com

ارجاع: عجم‌اکرامی آسیه، رضایی طاهره، بیانی علی‌اصغر. بررسی رابطه امید به کار و انگیزش تحصیلی با فرسودگی تحصیلی. مجله دانش و تندرستی ۱۳۹۴؛ ۱۰(۱): ۴۴-۵۰.

مقدمه

نقش شگفت‌انگیز آموزش و پرورش در زندگی انسان (و حتی حیوان)، بر هیچ خردمندی پوشیده نیست و تاکنون هم ضرورت آن مورد تردید قرار نگرفته است، چرا که تعلیم و تربیت صحیح می‌تواند فرد را مطلوب و به اوج ارزش‌ها برساند و اگر غلط افتد، وی را به سقوط کشاند. زیرا آدمی (برخلاف حیوانات که آگاهی‌ها و نیازهای خود را به صورت غریزی می‌دانند) در آغاز ولادتش فاقد علم و ادراک و تربیت و کمال است و به تدریج با تعلیم و تربیت مستقیم و غیرمستقیم، استعدادها بالقوه او به فعلیت می‌رسد و رشد و تکامل می‌یابد (۱)، چنانکه خداوند در قرآن مجید می‌فرماید:

«و خداوند شما را از شکم مادرانتان بیرون آورد، درحالی که هیچ نمی‌دانستید و برای شما گوش و دیدگان و دل‌ها قرار داد، تا شکرگزار باشید» (۲).

یکی از عوامل تأثیرگذار بر آموزش که کمتر مورد توجه قرار گرفته است فرسودگی (burnout) است که از آن با عنوان فرسودگی تحصیلی نام برده می‌شود و می‌تواند یکی از عوامل مخمل آموزش باشد. فرسودگی تحصیلی در میان دانشجویان به احساس خستگی به خاطر تقاضاها و الزامات تحصیل (خستگی)، داشتن یک حس بدبینانه و بدون علاقه به تکالیف درسی فرد (بی‌علاقگی)، احساس عدم شایستگی به‌عنوان یک دانشجوی (کارآمدی پایین) اشاره دارد (۳).

فرسودگی، حالتی از خستگی ذهنی و هیجانی است که حاصل سندرم مزمن مانند گرانباری نقش، فشار و محدودیت زمانی و فقدان منابع لازم برای انجام دادن وظایف و تکالیف محوله است. اکثر تحقیقات انجام شده درباره فرسودگی، در موقعیت‌هایی مانند کارکنان مکان‌های مختلف و فروشندگان انجام گرفته است که به‌عنوان فرسودگی شغلی معروف است (۴). با وجود این، در سال‌های اخیر متغیر فرسودگی به موقعیت‌ها و بافت‌های آموزشی گسترش پیدا کرده است که از آن با عنوان فرسودگی تحصیلی نام برده می‌شود (۳).

افرادی که فرسودگی تحصیلی دارند معمولاً علائمی مانند بی‌اشتیاقی نسبت به مطالب درسی، ناتوانایی در ادامه حضور مستمر در کلاس‌های درس، مشارکت نکردن در فعالیت‌های کلاسی، احساس بی‌معنایی در فعالیت‌های درسی و احساس ناتوانی در فراگیری مطالب درسی و در نهایت افت تحصیلی را تجربه می‌کنند. فرسودگی تحصیلی، شامل سه حیطه خستگی تحصیلی، بی‌علاقگی تحصیلی و ناکارآمدی تحصیلی می‌شود (۵).

در مورد فرسودگی تحصیلی مطالعات کمی انجام شده است، مثلاً محققانی مانند کاسکه نشان دادند که فرسودگی تحصیلی رابطه‌ی بین استرس‌های تحصیلی و پیامدهای آن مانند سردرد، احساس ترس و افسردگی را افزایش می‌دهد. این محققان نشان دادند که با وارد کردن

متغیر فرسودگی تحصیلی رابطه‌ی استرس‌های تحصیلی و پیامدهای آن به‌طور معناداری افزایش می‌یابد (۶).

عوامل زیادی می‌توانند بر کاهش یا افزایش فرسودگی تحصیلی مؤثر باشند. از جمله عواملی که در تحقیقات گذشته کمتر به آنها پرداخته شده است امید به کار و انگیزش تحصیلی است. امید مجموعه‌ای شناختی است که مبتنی بر احساس موفقیت ناشی از منابع گوناگون، انرژی معطوف به هدف و مسیرها یا به عبارتی برنامه‌ریزی برای دستیابی به اهداف، است. بنابراین امید یا تفکر هدفمند، از دو مؤلفه مرتبط به هم یعنی مسیرهای تفکر و منابع تفکر، تشکیل شده است (۷). انگیزش تحصیلی را نیز تمایل درونی دانش‌آموز یا دانشجو که موجب هدایت رفتار او به سوی یادگیری و پیشرفت تحصیلی می‌گردد تعریف کرده‌اند (۸).

پژوهش‌های متعددی در داخل و خارج کشور به بررسی عوامل مختلف در ارتباط با فرسودگی تحصیلی پرداخته‌اند: ژانگ، گان و چام (۲۰۰۷) در پژوهشی رابطه‌ی کمال‌گرایی را با فرسودگی تحصیلی و انگیزش تحصیلی را در بین دانشجویان چینی، بررسی کردند و نتایج نشان داد که فرسودگی تحصیلی و انگیزش تحصیلی همبستگی منفی با هم دارند. آنها همچنین نشان دادند که جنبه‌های ناسازگارانه کمال‌گرایی به‌طور معناداری با فرسودگی تحصیلی و جنبه‌های مثبت کمال‌گرایی با انگیزش تحصیلی همبستگی دارند (۹).

در تحقیقی، کلارک (۲۰۰۸) پدیده‌ی افسردگی را در بین پرستاران، مشاوران و دانشجویان دوره‌ی کارشناسی بررسی کردند و به این نتیجه رسیدند که دانشجویان هم به‌طور متوسط این پدیده را تجربه می‌کنند (۱۰). یانگ نیز (۱۱) بر این باور است که دانشجویان نیز به سبب داشتن مشغولیت با تکالیف درسی به نوعی شاغل محسوب شده، آنها نیز مستعد فرسودگی هستند.

طی پژوهشی بودرا، سانتن، همفیل و دابسون (۲۰۰۴) ادعا کردند که فرسودگی تحصیلی با استرس‌های فراوان، ساعات طولانی کار کردن همراه با تحصیل، دغدغه و نگرانی در مورد نمره‌های درسی، شک و تردید نسبت به آینده، سطوح پایین کنترل، رضایت پایین از عدم تعادل بین زندگی شخصی و زندگی حرفه‌ای و سطح پایین دریافت حمایت از همسالان و دوستان در رابطه است (۱۲).

پژوهش‌های قبلی در موقعیت‌های صنعتی و سازمان، نشان داده‌اند که فرسودگی پیامدهای متعددی مانند غیبت، ترک شغل، کاهش بهداشت و ریسک بالای ابتلا به افسردگی را دارد (۱۳). چنین نتایجی درباره‌ی فرسودگی تحصیلی نیز ممکن است صادق باشد، اگر چه مطالعات کمی درباره این موضوع انجام شده است. مثلاً محققانی مانند آهولا و هاگانین (۲۰۰۷) نشان دادند که فرسودگی تحصیلی به افسردگی منجر می‌شود (۱۴).

ترم تحصیلی در این دانشگاه مشغول به تحصیل باشند، بود. جهت برآورد حجم نمونه از جدول کرجسی و مورگان استفاده شد. طبق این جدول تعداد نمونه برای جامعه‌ای به حجم ۱۲۰۰ نفر معادل ۲۹۱ نفر برآورد شد. پس از انتخاب آزمودنی‌ها با همکاری نمایندگان هر کلاس پرسشنامه‌های انگیزش تحصیلی، امید به کار و فرسودگی تحصیلی توزیع و توسط دانشجویان تکمیل شد.

برای گردآوری اطلاعات در این پژوهش از فرم مشخصات جمعیت شناختی و سه پرسشنامه استفاده شد. پرسشنامه جمعیت‌شناختی شامل ۷ گویه که در برگرفته سن، جنس، وضعیت اشتغال، معدل، رشته تحصیلی، ترم و وضعیت تأهل بود.

پرسشنامه انگیزش تحصیلی والراند توسط رابرت والراند (۱۹)، بر اساس نظریه خود مختاری دسی و رایان (۲۰) طراحی شده است. این آزمون یک آزمون مداد-کاغذی است که از ۲۸ ماده تشکیل شده است. این ۲۸ ماده در پاسخ به سؤال «چرا به مدرسه می‌روید؟» مطرح می‌شوند. آزمودنی‌ها بر اساس یک پیوستار هفت درجه‌ای میزان موافقت یا مخالفت خود را با هر ماده در پاسخ به سؤال یاد شده مشخص نمودند. در این پیوستار، عدد «یک» نشانگر مخالفت کامل، عدد «هفت» نشانگر موافقت کامل و عدد «چهار» بیانگر حد وسط یا بی‌نظر بودن می‌باشد. در پژوهش حاضر این آزمون ۳ سازه انگیزش درونی، انگیزش بیرونی و فقدان انگیزش یا بی‌انگیزگی را می‌سنجد. ضریب پایایی و روایی این پرسشنامه توسط سازندگان آن مورد بررسی قرار گرفته به طوری که ضریب روایی برای مقیاس‌های انگیزش درونی، انگیزش بیرونی و فقدان انگیزه به ترتیب ۰/۸۲، ۰/۸۰، ۰/۸۳ محاسبه گردید. ضریب پایایی با استفاده از روش retest - test مجدد و آلفای کرونباخ برابر ۰/۶۹ به دست آمد.

ضریب پایایی با استفاده از آلفای کرونباخ برای خرده مقیاس‌های چهارگانه انسجام دادن به مطالب، تکرار و حفظ مطالب، نظارت بر روند مطالعه و غلبه بر عوامل مداخله‌گر به ترتیب برابر است با ۰/۵۲، ۰/۵۷، ۰/۵۶ و ۰/۷۶. ضریب پایایی برای کل مهارت‌های شناختی برابر ۰/۷۶ به دست آمد. همچنین شاخص اعتبار برای مهارت‌های شناختی کل برابر با ۰/۶۴ محاسبه شد (۲۱).

پرسشنامه فرسودگی تحصیلی که توسط برسو، و همکاران (۲۰۰۷) ساخته شده است، ۱۵ عبارت دارد که با روش درجه‌بندی لیکرت ۵ درجه‌ای کاملاً مخالف تا کاملاً موافق درجه‌بندی شده است، این پرسشنامه سه حیطه فرسودگی تحصیلی یعنی خستگی تحصیلی، بی‌علاقگی تحصیلی و ناکارآمدی تحصیلی را می‌سنجد. پایایی پرسشنامه را سازندگان آن به ترتیب ۰/۷۰، ۰/۸۲ و ۰/۷۵ برای سه حیطه فرسودگی تحصیلی محاسبه کرده‌اند. همچنین اعتبار پرسشنامه

در مطالعه‌ای که در سال ۱۳۹۰ توسط میلانی و همکاران با عنوان بررسی انگیزش تحصیلی و ارتباط آن با وضعیت فردی و پیشرفت تحصیلی دانشجویان پزشکی مقطع علوم پایه دانشگاه علوم پزشکی ارومیه انجام گرفت ۱۳۷ دانشجوی پزشکی مقطع علوم پایه دانشگاه علوم پزشکی، مقیاس انگیزش تحصیلی که شامل سه مؤلفه انگیزه درونی و بیرونی و بی‌انگیزگی بود را تکمیل نموده و نتایج زیر حاصل گشت. از نظر انگیزه تحصیلی، اکثر دانشجویان دارای انگیزه متوسط تا خوب بودند. مؤلفه‌های انگیزشی بیرونی میانگین امتیاز بیشتری نسبت به مؤلفه‌های انگیزشی درونی به خود اختصاص دادند. در دختران، میانگین امتیاز انگیزه کل و مؤلفه‌های بیرونی و درونی آن به طور معنی‌داری بیشتر از پسران بود. همچنین انگیزش تحصیلی با معدل کل ارتباط مستقیم و معنی‌داری داشت (۱۵).

در پژوهشی دیگری تحت عنوان امید به کار عامل مهم انگیزش رفتار و ساختار شغلی و حرفه‌ای و رابطه این متغیرها مورد بررسی قرار گرفت و نتیجه این پژوهش حاکی از آن است که امید به کار تأثیر مثبت بر انگیزش رفتار و ساختار شغلی آینده فرد دارد (۱۶).

رستگار خالد (۱۳۸۹) پژوهشی با عنوان تفاوت‌ها جنسیت در انگیزش و پیشرفت تحصیلی دانشجویان انجام داد و در تجزیه و تحلیل داده‌ها مشخص شد در دانشجویان دختر میزان پیشرفت تحصیلی بالاتر از پسران می‌باشد همچنین در بین دانشجویان برخوردار از انگیزش تحصیلی، جنسیت تأثیر تعدیل‌کننده (به نفع دختران) دارد. در حالی که بین دانشجویان بی‌انگیزه این اثر را ندارد و همچنین اعلام داشت در بین دختران انگیزش درونی قوی‌ترین عامل و در حالی که در بین پسران انگیزش بیرونی عامل مهم‌تری در پیشرفت تحصیلی می‌باشد (۱۷).

در بررسی میزان امیدواری به اشتغال در آینده دانشجویان رشته‌های علوم انسانی، نتایج به دست آمده ارتباط معنی‌داری را بین متغیرهای عزت نفس، علاقه به رشته تحصیلی، روابط اجتماعی، مسئولیت‌پذیری، توانایی‌های افراد، میزان مشارکت دانشجویان در فعالیت‌های اجتماعی و منزلت دانشجویان در جامعه، با امیدواری به اشتغال در آینده دانشجویان نشان داد (۱۸).

با وجود تحقیقات زیادی که در این زمینه انجام شده است ولی تأثیر متغیرهایی مثل امید به کار و انگیزش تحصیلی مورد غفلت قرار گرفته است، لذا پژوهشگران بر آن شدند تا تحقیقی با عنوان بررسی رابطه امید به کار و انگیزش تحصیلی با فرسودگی تحصیلی در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شاهرود انجام دهند.

مواد و روش‌ها

جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه دانشجویان شاغل به تحصیل در دانشگاه علوم پزشکی شهرستان شاهرود که حداقل یک

همان‌طور که جدول بالا نشان می‌دهد متغیرهای پیش‌بین، متغیرهای امید به کار و انگیزش تحصیلی با فرسودگی تحصیلی برای آزمودنی‌های پسر رابطه معنی‌دار وجود دارد به طوری که کلیه ضرایب رگرسیون در سطح حداقل $P < 0/05$ معنی‌دار باشند و همبستگی چندگانه متغیرهای پیش‌بین $MR = 0/523$ می‌باشد که می‌توان گفت با استفاده از متغیرهای پیش‌بین حدود $27/4\%$ درصد واریانس امید به کار تبیین می‌شود.

همان‌طور که جدول ۴ نشان می‌دهد متغیرهای پیش‌بین، متغیرهای امید به کار و انگیزش تحصیلی با فرسودگی تحصیلی آزمودنی‌های دختر رابطه معنی‌دار وجود دارد به طوری که ضرایب رگرسیون حداقل در سطح $P < 0/05$ معنی‌دار می‌باشند و همبستگی چندگانه متغیرهای پیش‌بین $MR = 0/467$ می‌باشد که می‌توان گفت با استفاده از متغیرهای پیش‌بین حدود $21/8\%$ درصد از کل واریانس فرسودگی تحصیلی تبیین می‌شود.

بحث

در این پژوهش رابطه‌ی متغیرهای امید به کار و انگیزش تحصیلی با فرسودگی تحصیلی مورد بررسی قرار گرفت. بُعد روانی انسان نقشی مهم، در رشد و ارتقای او دارد. بنابراین، اهداف و برنامه‌های آموزش و پرورش باید در راستای رشد احساس ارزشمندی و مهم بودن دانشجو شکل بگیرد. در این بخش ضمن بررسی نتایج فرضیه‌های پژوهش، به بحث و نتیجه‌گیری در مورد آن پرداخته می‌شود.

نتایج پژوهش نشان داد که بین امید به کار و فرسودگی تحصیلی دانشجویان رابطه‌ی منفی معنادار وجود دارد. این یافته با نتایج پژوهش نیومن و ژانگ همسو است. درباره‌ی رابطه امید به کار و فرسودگی

را محققان با روش تحلیل عامل تأییدی محاسبه شده که شاخص‌های برازندگی تطبیق - شاخص برازندگی افزایشی و شاخص جنر میانگین مجذورات خطای تقریب مطلوب گزارش کرده‌اند (۲۲).

برای اندازه‌گیری امید به کار از مقیاس امید به کار (WHS) اسنایدر که توسط جاناتان و وتسنن در سال ۲۰۰۶ مورد بازبینی و تجدید نظر قرار گرفته استفاده شد. پایایی و روایی این مقیاس با روش همسانی درونی مورد بررسی قرار گرفت و ضریب آلفای کرونباخ $0/89\%$ و $0/69\%$ به‌دست آمد (۲۳).

روش تجزیه و تحلیل اطلاعات از دو بخش تشکیل شده است:

- ۱- در بخش آمار توصیفی از ترسیم نمودارها و جداول و توزیع فراوانی، درصد فراوانی و غیره استفاده شده است.
- ۲- در بخش آمار استنباطی برای مقایسه فراوانی‌های مشاهده شده و فراوانی‌های مورد انتظار و همچنین برای بررسی وضعیت موجود و وضعیت مطلوب از آزمون t مستقل و رگرسیون لجستیک استفاده شده است.

نتایج

در ابتدا با استفاده از میانگین و انحراف استاندارد به توصیف داده‌های حاصل از پژوهش و سپس با استفاده از آزمون رگرسیون ساده و چند متغیره و همچنین آزمون مقایسه میانگین‌ها به مطالعه ارتباط و همبستگی بین متغیرها پرداخته‌ایم.

تعداد دانشجویان دختر $153 (52/58\%)$ و پسر $138 (47/42\%)$ و میانگین سنی آنها ۲۲ سال بود. همچنین تعداد آزمودنی‌ها به تفکیک رشته تحصیلی در جدول ۱ بیان شده است.

میانگین و انحراف استاندارد مقیاس‌ها و خرده مقیاس‌های انگیزش تحصیلی، امید به کار و فرسودگی تحصیلی در جدول ۲ آورده شده و نشان‌دهنده این است که نمره‌ها از پراکندگی خوبی برخوردارند.

جدول ۱ - تعداد مشارکت‌کنندگان به تفکیک رشته تحصیلی

بهداشت عمومی	پرستاری	هوشبری	مامایی	اتاق عمل	بهداشت حرفه‌ای	بهداشت محیط	فوریت‌ها	پزشک عمومی
۳۱	۷۱	۱۶	۲۴	۲۲	۳۲	۲۱	۸	۶۶
$10/18\%$	$24/4\%$	$5/6\%$	$8/7\%$	$7/18\%$	$10/3\%$	$7/3\%$	$2/18\%$	$22/7\%$

جدول ۲ - آماره‌های توصیفی انگیزش تحصیلی، امید به کار و فرسودگی تحصیلی

مقیاس	تعداد آیتم‌ها	میانگین	انحراف معیار	واریانس
انگیزش تحصیلی	۲۸	۱۴۱/۷۱۱۳	۵/۲۰۲۷۰	۲۸/۰۶۸
انگیزش درونی	۱۲	۶۱/۵۳۲۶	۲/۸۵۴۱۸	۸/۱۴۶
انگیزش بیرونی	۱۲	۶۱/۹۶۲۲	۲/۸۲۱۴۶	۷/۹۶۱
بی انگیزگی	۴	۲۰/۲۱۶۵	۲/۵۱۰۱۵	۲/۲۸۱
امید به اشتغال	۲۴	۷۵۶۰/۹۹	۱۱/۰۳۹۰۶	۱۲۱/۸۶۱
فرسودگی تحصیلی	۱۵	۲۴/۷۵۲۶	۱/۹۸۱۱۱	۳/۹۲۵
خستگی	۵	۹۳۱۳/۷	۱/۱۶۳۵۶	۱/۳۵۴
بی‌علاقه‌گی	۴	۶/۷۷۳۲	۱/۴۳۹۶۳	۲/۰۷۳
ناکارآمدی	۶	۱۰/۰۴۸۱	۱/۱۸۵۱۵	۱/۴۰۵

جدول ۳- جدول ضرایب و رگرسیون چند متغیری برای دانشجویان پسر

متغیر ملاک	متغیرهای پیش‌بین	همبستگی چندگانه (MR)	ضریب تعیین (RS)	(F) نسبت احتمال	ضرایب رگرسیون
امید به کار		۰/۳۶۷	۰/۱۳۵	۲۴/۱۰۰ P<۰/۰۱	۱ B۰=۰/۳۶۱ t=۵/۱۸۷ P<۰/۰۱
					۲ B=۰/۲۵۴ t=۳/۷۱۲ P<۰/۰۱
فرسودگی تحصیلی	انگیزه تحصیلی	۰/۴۰۸	۰/۱۶۸	۲۰/۵۳۸ P<۰/۰۱	۱ B۰=۰/۳۱۶ t=۴/۴۸۰ P<۰/۰۱

جدول ۴- جدول ضرایب رگرسیون چند متغیری برای دانشجویان دختر

متغیر ملاک	متغیرهای پیش‌بین	همبستگی چندگانه (MR)	ضریب تعیین (RS)	(F) نسبت احتمال	ضرایب رگرسیون
امید به کار		۰/۳۸۰	۰/۱۴۵	۱۲/۰۰۱ P<۰/۰۱	۱ B۰=۰/۳۶۱ t=۴/۰۳۲ P<۰/۰۱
					۲ B=۰/۲۳۸ t=۳/۱۱۱ P<۰/۰۲
فرسودگی تحصیلی	انگیزه تحصیلی	۰/۴۲۹	۰/۱۸۴	۱۰/۵۹۱ P<۰/۰۱	۱ B۰=۰/۳۱۵ t=۴/۱۲۰ P<۰/۰۱

متغیرهای امید به کار و انگیزش تحصیلی پیش‌بینی‌کننده‌های فرسودگی تحصیلی هستند.

بنابراین طبق پژوهش انجام شده نتایج به‌دست آمده به این عامل باید بیشتر توجه شود که اولاً دانشجویان به رشته‌ای که علاقه دارد هدایت گردد و با برنامه‌ریزی‌هایی که آموزش عالی و دولت محترم انجام می‌دهند دانشجویان به سمت مشاغل مرتبط با رشته تحصیلی هدایت شوند و دغدغه اشتغال از میان دانشجویان دانشگاه حذف شود که این خود می‌تواند باعث انگیزش تحصیلی بیشتر در دانشجویان شود و در نهایت با کاهش فرسودگی تحصیلی در دانشگاه روبرو خواهیم بود.

تشکر و قدردانی

از کلیه مسئولان و دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شهرستان شاهرود که در انجام این پژوهش همکاری نمودند، کمال تشکر و قدردانی را می‌نمایم.

References

1. Cardan AM. The caress of the doer of the word. *Philosophy and Theology* 2004;16:115-29.
2. Quran. Sore Nahl. Aye 87.
3. Salmela K, Savolainen H, Holopainen L. Depressive symptoms and school burnout during adolescence. *Journal of Youth and Adolescence* 2008;6:34-45.
4. Toppinen-Tanner S, Ojaarvi A, Vaananen A, Kalimo R, Jappinen P. Burnout as a predictor of medically certified sickleave absences and their diagnosed causes. *Behavioral Medicine* 2005;31:18-27.
5. Namy AZ. The relationship between burnout and quality of learning and, Ahvaz University graduate students. *Journal of Psychological Studies* 2009;5:134-17.

تحصیلی در ادبیات روان شناختی بسیار بحث شده است، به نظر می‌رسد که امید به کار بالا، فرسودگی تحصیلی دانشجویان را کاهش می‌دهد و داشتن امید به کار، به کارکرد بهتر در فعالیت‌های آموزشی دانشجویان می‌انجامد. براساس نتایج پژوهش بین انگیزش تحصیلی و فرسودگی تحصیلی نیز رابطه منفی معنی‌دار به‌دست آمد یعنی هر چه انگیزش تحصیلی بیشتر باشد فرسودگی تحصیلی کمتر خواهد بود و دانشجویانی که نسبت به درس بی‌علاقه و بی‌انگیزه باشند، احتمالاً به اندازه کافی تلاش نمی‌کنند و این بی‌توجهی و عدم تلاش به نوبه خود به فرسودگی تحصیلی منجر خواهد شد. بنابراین با کاهش عواملی که موجب فرسودگی تحصیلی می‌شوند، مانند افزایش انگیزه و علاقه به درس و رشته تحصیلی در دانشجویان، می‌توان انگیزش تحصیلی را بهبود بخشید.

همچنین نتایج نشان داد که بین زیرمقیاس‌های فرسودگی تحصیلی و انگیزش تحصیلی رابطه‌ی منفی معنادار وجود دارد. به عبارت دیگر، هر چه خستگی، بی‌علاقگی و ناکارآمدی تحصیلی بیشتر باشد، انگیزش تحصیلی ضعیف‌تر خواهد شد. بنابراین با کاهش این عوامل می‌توان انگیزش تحصیلی دانشجویان را بهبود بخشید.

البته در فرضیه‌های بالا، این روابط می‌تواند دو سویه باشد، یعنی همان‌طور که متغیرهای مفروض بر انگیزش تحصیلی تأثیر دارند، متقابلاً انگیزش تحصیلی هم می‌تواند باعث کاهش فرسودگی تحصیلی و زیرمقیاس‌های آن، یعنی خستگی، بی‌علاقگی و ناکارآمدی تحصیلی گردد. نتایج به‌دست آمده از تحلیل رگرسیون نشان داد که

6. Koeske GF, Koeske RD. Student Burnout as a mediator of the stress-outcome relationship. *Research in Higher Education* 1991;32:415-31.
7. Snyder CR. The past and possible futures of hope. *Journal of Social & Clinical Psychology Special Issue: Classical Sources of Human Strength: A Psychological Analysis* 2000;19:11-28.
8. Clark HK, Murdock N, Koetting K. Predicting burnout and career choice satisfaction in counseling psychology graduate students. *The Counseling Psychologist* 2008;37:580-606.
9. Zhang Y, Gan Y, Cham H. Perfectionism, academic burnout and engagement among Chinese college students: A structural equation modeling analysis. *Personality and Individual Differences* 2007;43:1529-40.
10. Clark HK, Murdock N, Koetting K. Predicting burnout and career choice satisfaction in counseling psychology graduate students. *The Counseling Psychologist* 2008;37:580-606.
11. Yang H. Factors affecting study burnout and academic achievement in multiple enrolment programs in Taiwan's technical vocational colleges. *International Journal of Educational Development* 2004;24:283-301.
12. Boudreau D, Santen SA, Hemphill RR, Dobson J. Burnout in medical students: Examining the prevalence and predisposing factors during the four years of medical school. *Annals of Emergency Medicine* 2004;44:75-6.
13. Toppinen-Tanner S, Ojaarvi A, Vaananen A, Kalimo R, Jappinen P. Burnout as a predictor of medically certified sickleave absences and their diagnosed causes. *Behavioral Medicine* 2005;31:18-27.
14. Ahola K, Hakanen J. Job strain, burnout and depressive symptoms: A prospective study among dentists. *Journal of Affective Disorders* 2007;37:470-606.
15. Milani S, Aghaee E, Wise F, Patience k, Michael P, Masoudi S, et al. Study of motivation and its relationship with personal and academic achievement of medical students in basic sciences. *Urmia University of Medical Sciences, School of Nursing and Midwifery Successive* 2011;2:11-28.[Persian].
16. Hu Q, Schaufe li WB. The factorial validity of the maslach burnout inventory- student survey in China. *Psychological Report* 2009;105:394-408.
17. Rastegar Khalid A. Gender differences in motivation and achievement. *Strategic Studies of Women* 2010;50:13-6.[Persian].
18. Qureshi Rod A, Fakhr A. Evaluation of hope for future employment students humanities. *A Journal of Isfahan University* 2009;1:49.[Persian].
19. Vallerand WP, Vallerand AH, Heft M. The effects of postoperative preparatory information on the clinical course following third molar extraction. *Journal of Oral and Maxillofacial Surgery* 1994;52:1165-70.
20. Deci El, Ryan RM. The "what" and "why" of goal pursuits: Human needs and the self-determination of behavior. *Psychological Inquiry* 2001;11:227-68.
21. Bresó E, Salanova M, Schoufeli B. In search of the third dimension of burnout. *Applied Psychology* 2007;56:460-72.
22. Namy AZ. The relationship between burnout and quality of learning and, Ahvaz University graduate students. *Journal of Psychological Studies* 2010;5:134-17.[Persian].
23. Purbhram R, Rahmani S. Investigate the relationship between simple and multiple perfectionism , for heuristic purposes and academic performance with academic burnout. *Journal of Psychology* 2011;3:110-28.[Persian].

Relationship between Hope to Work and Academic Motivation With Academic Burnout

Asieh Ajam Ekrami (M.Sc.)^{1*}, Tahereh Rezaei (M.Sc.)¹, Ali Asghar Bayani (Ph.D.)¹

1- Dept. of Educational Planning, School of Psychology and Education, Islamic Azad University Azadshahr Branch, Azadshahr, Iran.

Received: 10 March 2014, Accepted: 1 June 2014

Abstract:

Introduction: Academic burnout results from mental fatigue and students uninterested to education is affected by various factors. Hope to work and educational interest are effective factors on academic burnout among students. The aim of this research is investigating the relationship between hope to work and education interest with student's academic exhaustion at Shahroud university of medical science

Methods: By using Kristi-Morgan table, 291 students are randomly selected. Three standard questionnaires were used including, sandier and worland academic motivation (AMS-HS28) and questionnaire of berso academic burnout. Data were statistically analyzed, using T-independent and regression.

Results: There was found a significant inverse relationship between hope to work and academic burnout and also between academic motivation and academic burnout.

Conclusion: It seems that The balance between student admission and labor market is an essential factor to increase the hope to work and academic motivation and could increase educational achievement and reduce academic burnout among students.

Keywords: Academic burnout, Academic motivation, Hope to work.

Conflict of Interest: No

*Corresponding author: A. Ajam Ekrami, Email: Asiyehajam_1356@yahoo.com

Citation: Ajam Ekrami A, Rezaei T, Bayani AA. Relationship between hope to work and academic motivation with academic burnout. Journal of Knowledge & Health 2015;10(1):44-50.